

Kuklay Antal

LÉVI MÁTÉ KETTŐS KÖNYVELÉSE

Ki lehetett ez a Lévi, és mért éppen őt szólította meg Jézus? A neve mutatja, hogy az előkelő papi nemzetséghez, a levitákhoz tartozott. A zsidó nép ősatyjának, Jákobnak tizenkét fia volt. Az ő nevüket viselte a tizenkét honfoglaló törzs. Az ígélet Földje felosztásakor Lévi törzsének nem osztottak földet, mert az ő dolguk a szent sátor és az oltár körüli szolgálat volt. Őket illette az áldozati adományok egy része és a többi nemzetség termésének tizede. Később belőlük került ki a királyi udvar tisztviselő gárdája, a „királyi papság” is. Ha eljön a Messiás Király, és helyreállítja az ország rendjét, az országét, melyet most a rómaiak tartanak megszállva, és irányítanak császári hivatalnokokkal, az ő „nemesi előjoguk” lesz az oltár és a trón szolgálata. A papi törzsből való származás öntudata a mai napig él a zsidó családokban. Ezért választottak „L” betűvel kezdődő vezetékneveket, amikor a Monarchiában német vagy magyar név viselésére kötelezték őket. Gyermeküknek igyekeztek a legjobb nevelést biztosítani. Közülük került ki a legtöbb írásmagyarzó, a Biblia ismeretében jártas rabbi, és sokan tartoztak közülük a vallásos hagyományokat leghűségesebben ápoló zsidó közösségekhez, a farizeusok csoportjához. Az ígélet Földje legészakibb tartományában, Galileában, a Genezáreti tó nyugati partján, a nagy karavánút mentén épült város, Kafarnaum polgára, Alfeus is büszke volt levita származására. Feleségével nagy izgalmal várták az elsőszülött fiúgyermeket, akiben majd tovább él nemzetségük, s amikor megérkezett a gyermek, kettős névvel Lévi Máténak: Isten ajándékozta levitának nevezték el. Az iskolában a fiúcska beváltotta a szülők reményét. Kiváló volt a Biblia és a nemzetségtáblák, a családok származási rendjének ismeretében és a számok tudományában, ami szintén nagyon fontos volt. Isten tehát nemcsak a szavak, hanem a számok nyelvén is üzent az embereknek. Ennek a titkos üzenetnek, a kabalának a megfejtése volt a tudós rabbi egyik fő munkaterülete, a számmisztika. Nem szólva arról, hogy a számolásnak a szent szövegek hitelesítésében is fontos szerep jutott. Nehogy a másolók kihagyjanak, vagy betoldjanak egy szót, a rabbi megszámlálta, hogy a negyvenöt szent könyvtelercs mindegyike hány betűből áll, s mely szó melyik betűje a középső. Ha elkészült egy másolat, előlről is hátulról is elszámoltak az utolsó betűig. Ha ez nem volt a helyén, jelezte a hiányt vagy a többletet. A legfontosabb azonban a szent hagyományok ápolása volt: az imaórák betartása, az ünnepek és a szombat megünneplése, a szent ruhák, bojtok, a Szentírás szavait rejtő imaszíjak viselése, a rituális mosakodások és lemosások, amellyel az igaz hívő tisztává, *kóserre* teszi önmagát, ételét és edényeit. A gyermekek borzadva fordultak el a tisztátalan, *tréfli* ételektől: a disznóhústól, hullóléktől, állati vértől, és mélységesen megvetették az alja népet, a tudatlan és tisztátalan tömeget, akik nem ismerték, és nem tartották be a szent szokások bonyolult, szigorú rendszerét. A rómaiakat és csatlósaitak nemcsak megvetették, hanem teljes szívükből gyűlölték, hiszen bálványaikkal meggyalázták a Szent Földet, és megszegték az Istennel kötött Szent Szövetséget.

Lévi Mátét is erre nevelték. Társaival együtt kántálta a szent szövegeket, számolta a betűket, de valami hiány-

érzete volt. Mintha a betűk mögött hiányzott volna az élet. Ha tehetete, kiszökött a tópartra, hancúrozott, horgászott a halászyerekekkel. Tágra nyílt szemmel figyelte, hogyan állnak meg a város kapujánál a jeruzsálemi, a tengeri vagy a libanoni úton érkező karavánok, s a kis asztalaik előtt ülő vámosok hogyan számlálják meg, mennyi aranyat, tömjént, mirhát, aloét és nárdusz olajat, borostyánt, hány köteg juhbórt, gyapjút vagy szövetet hoztak; ennek a sok holminak mi az értéke, s hány sékel vámot kell fizetniük a császárnak és a városi előjáróságnak. Láta, miként kóstolgtatják a messizi keletről hozott édességeket, különös ételeket. Tátott szájjal hallgatta a tevehajcsárok elbeszélését távoli városok csodálatos épületeiről, gazdagságáról, vagy az utasok beszámolóit a szomszédos városokban történt eseményekről. Néha összeakadt a pillantása egy-egy, a tevehátról a fátyol résein át rátekinthető fekete szempárral, és beleremegett. Ha török, ha szakad, meg kell ismernie ezt a világot, minden titkával és örömeivel! Hiába tiltották, fenyítették. Mikor elérte nagykorúságát, az egész várost megmozgatta a botrány híre: a rabbijelölt papfiú elszegődött vámosnak. Iskolatársai átmentek az út túloldalára, elfordították a fejüket, vagy köptek előtte, ha találkoztak vele. Ilyenkor megtapogatta az övében csüngő erszényét, s elhatározta, hogy ő lesz a város leggazdagabb *polgára*.

Apránkint elleste a szakma fortélyait. Hogyan kell tévedni a tevék, bálák megszámlálásakor, hogyan kell szemtet hunyni egy kibontatlan zsák vagy tüssző fölött, hogyan kell észrevétlenül csúszópénzeket elfogadni vámkezdvezmények fejében, hogyan kell a római tisztviselőket megvesztegetni, hogyan kell „kettős könyvelést” vezetni a beszédett és a kincstárnak befizetett összegekről.

Valami mégis hiányzott az életéből. Az átmulatott éjszák után a felkelő nap fényében a tó vizéből egy üres szempár tekintett rá, s belülről hallotta a kérdést: „Most boldog vagy? Ezt akartad?” Ilyenkor egész nap rosszkedvűen számolta az ezüst sékeleket.

Aztán a tóparti emberek egyre többet kezdtek beszélni a názareti rabbiról, aki más, mint a többi írásmagyarzó. Szóbaelegeedik a halászokkal, beül a bárkájukba, velük eszi a nyárson sült halat. Kézrátétellel bénákat, vakokat, leprásokat gyógyít. Igazi csodarabbi, és mégis mindig vidám, mindenkihez barátságos. Nem visel imaszíjat, koszos gyerekek csüggenek rajta, s ő mesél nekik meg a közönséges, tanulatlan embereknek, akik csillogó szemmel hallgatják naphosszat, megfedkezve ételről és italról. Nem számolgtatja az Írás betűit, sem az ezüst sékeleket. Mégis mindent tud, és elégedett. Mi lehet a titka, mitől boldog?

Amikor egy nap Jézus megállt előtte, torkában dobogott a szíve.

– Lévi Máté, kövess engem!

– Megyek, Uram! De hadd búcsúzzam el a barátaimtól.

– Ha meghívsz, mi is elmegyünk. Halat majd viszünk, csak gyűjtsetek jó sok rozsét, és faragjatok szép, egyenes nyársakat!

Valahogy így indulhatott Szent Máté evangélista karrierje, s talán néhány barátjáé, akik igazán boldogok akartak lenni.

Ezek után pedig kiméne, és láta egy Lévi nevű Publikánust, ki az adószedő helyen ül vala, és monda néki: Kövess engemet.

És az mindeneket elhagyván, felkele és követé őtet.

És Lévi nagy lakodalmat szerze néki az ő házánál; és vala ott Publikánusoknak nagy sokaságok, és egyebeknek, kik ő vélek letelepedtek vala.

A kik pedig azok közül írástudók és Farizeusok valának, zörgölődnek vala az ő tanítványai ellen, ezt mondván: Miért esztek és isztok a Publikánusokkal és a bűnösökkel?

És felelvén Jézus, monda nékik: Nem szűkölködnek az egészségesek orvos nélkül, hanem a betegek.

Nem azért jöttem, hogy az igazakat hívjam, hanem a bűnösöket a megtérésre.

Azok pedig mondának néki: Mi az oka, hogy János tanítványai gyakorta böjtölnek és imádkoznak, hasonlatosképpen a Farizeusok tanítványai is; a te tanítványaid pedig esznek és isznak?

Ő pedig monda nékik: A vagy mívelhetitek-é azt, hogy a vőlegénynek baráti böjtöljenek, míg vélek vagyon a vőlegény?

Eljőnek pedig a napok, mikor elvetetik ő tőlük a vőlegény, akkor böjtölnek az napokban.

KARÁCSONYI MENÜK

Menü I. DEM 50.-

Magyaros libamájsaláta

Tengeri halleses
sáfrányos ízesítve

Pisztáciás gesztenyével töltött
pulykamellfilé édes burgonyával

Mákkéremmel töltött pulacsinó
szilvával

Menü II. DEM 55.-

Fácánröleves tojás kocsonyával

Posztrozott halatoni fogasfilé
pezsgőmártással

Lhamájjal töltött hmrjúszerűlt
gesztenyés csokoládéban sügával

Karácsonyi puding
baci újs-lejszines öntettel

Menü III. DEM 60.-

Túrkonyos ráksaláta

Derített ökörszékely-leves

Bélszínjává libamájás gesztenye mártással
vöröshoros aszalt szilvával

Melég túrókrém puding
vanília rabayonnal

